

**Patrycja Potocka-Szmoń
Agnieszka Kraszewska-Godziątkowska**

**Świadczenia pieniężne
ze stosunku pracy
2014
Instruktaż naliczania
– komentarz, przykłady, dokumentacja
z suplementem elektronicznym**

Stan prawny: maj 2014 r.

**ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.
Gdańsk 2014**

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	13
ROZDZIAŁ 1. Wewnątrzzakładowe źródła prawa dotyczące wypłaty świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy	15
1.1. Zasady ogólne	15
1.2. Układ zbiorowy pracy	19
1.3. Regulamin wynagradzania	25
1.4. Regulamin pracy	34
1.5. Umowa o pracę	40
1.5.1. Zasady ogólne dotyczące umów	40
1.5.2. Umowa zawarta na czas nieokreślony	47
1.5.3. Umowa zawarta na czas określony	48
1.5.4. Umowa na zastępstwo nieobecnego pracownika	50
1.5.5. Umowa zawarta na czas wykonania określonej pracy	50
1.5.6. Umowa zawarta na okres próbny	51
1.6. Instytucja zawieszenia przepisów prawa pracy	53
ROZDZIAŁ 2. Ogólne zasady ustalania i wypłaty wynagrodzenia za pracę	57
2.1. Pojęcie wynagrodzenia za pracę (w tym „wynagrodzenie zasadnicze”, „normalne wynagrodzenie”, „stawka osobistego zaszerogowania”)	57
2.2. Dodatki do wynagrodzenia	68
2.2.1. Obligatoryjne dodatki do wynagrodzenia	68
2.2.2. Fakultatywne dodatki do wynagrodzenia	71
2.3. Premia a nagroda	73
2.4. Systemy wynagradzania (czasowy, akordowy, prowizyjny, mieszany)	79
2.4.1. System wynagradzania za czas	79
2.4.2. Akordowy system wynagradzania	79
2.4.3. Prowizyjny system wynagradzania	80
2.5. Zasady wypłaty wynagrodzenia za pracę	81
2.5.1. Zakaz zrzeczenia się wynagrodzenia	81
2.5.2. Częstotliwość, termin, czas i miejsce wypłaty wynagrodzenia za pracę	83
2.5.3. Nieterminowa wypłata wynagrodzenia za pracę	87
2.5.4. Forma wypłaty wynagrodzenia za pracę	89
2.5.6. Osoby uprawnione do wypłaty wynagrodzenia	90
2.5.7. Sposób wypłaty wynagrodzenia	92
2.6. Zakaz dyskryminacji w zakresie wynagradzania za pracę	94
2.6.1. Podstawowe zagadnienia dotyczące równego traktowania w zatrudnieniu	94
2.6.2. Dyskryminacja dotycząca wynagrodzenia za pracę	97
2.6.3. Odszkodowanie należne wskutek naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu	101
ROZDZIAŁ 3. Pojęcie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz zasady jego obliczania ...	105
ROZDZIAŁ 4. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wskutek choroby	119

ROZDZIAŁ 5. Rozliczanie pracy wykonywanej w godzinach nadliczbowych	145
5.1. Zasady ogólne dotyczące czasu pracy	145
5.2. Zasada pięciodniowego tygodnia pracy	146
5.3. Wymiar czasu pracy	151
5.4. Systemy czasu pracy	153
5.5. Pojęcie doby i tygodnia pracowniczego	157
5.6. Ruchomy rozkład czasu pracy	165
5.7. Ewidencja czasu pracy	168
5.8. Pojęcie pracy w godzinach nadliczbowych	174
5.9. Dopuszczalność pracy w godzinach nadliczbowych	187
5.10. Polecenie wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych	190
5.11. Limity dotyczące pracy w godzinach nadliczbowych	194
5.12. Wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych	197
5.13. Termin wypłaty wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych	204
5.14. Ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych	205
5.15. Czas wolny za pracę w godzinach nadliczbowych	207
5.16. Praca w godzinach nadliczbowych kadry kierowniczej	213
5.17. Rozliczanie czasu pracy pracownika, który przepracował część miesiąca	217
ROZDZIAŁ 6. Rozliczenie pracy wykonywanej w niedziele i święta	221
6.1. Zasady ogólne dotyczące pracy w niedziele i święta	221
6.2. Zakaz pracy w święta w placówkach handlowych	223
6.3. Organizacja pracy w niedzielę	225
6.4. Rekompensata za pracę w niedziele i święta	226
6.5. Udzielanie dni wolnych w dni będące świętami dla osób wyznania innego niż rzymskokatolickie	231
ROZDZIAŁ 7. Rekompensata za pracę w porze nocnej	235
7.1. Ogólne zasady dotyczące zatrudnienia w porze nocnej	235
7.2. Pracownik pracujący w nocy	238
7.3. Wynagrodzenie za pracę w porze nocnej	239
7.4. Ryczałt za pracę w porze nocnej	242
7.5. Wypłata dodatkowego wynagrodzenia za pracę w porze nocnej w przypadku zmiany czasu	244
ROZDZIAŁ 8. Praktyczne aspekty rekompensowania pracownikowi okresu pełnienia dyżuru	249
ROZDZIAŁ 9. Wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy i przestoju	259
ROZDZIAŁ 10. Wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego	269
10.1. Nabycie prawa i zasady udzielania urlopu wypoczynkowego	269
10.2. Wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego	290
10.2.1. Zmiana w składnikach wynagrodzenia przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop.	302
10.2.2. Brak zmiennych składników wynagrodzenia w okresie przyjętym do ustalenia podstawy wymiaru wynagrodzenia urlopowego	303
10.2.3. Wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy a krótki okres zatrudnienia	305
ROZDZIAŁ 11. Ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz wynagrodzenie za okres niewykonywania pracy w związku z wypowiedzeniem lub rozwiązaniem stosunku pracy z pracownikiem	307
11.1. Ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w związku z rozwiązaniem stosunku pracy	307
11.1.1. Ustalenie współczynnika na dany rok kalendarzowy	313

11.2. Zwolnienie na poszukiwanie pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę	319
11.3. Fakultatywne zwolnienie pracownika z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, dokonane na podstawie oświadczenia woli pracodawcy.	324
11.3.1. Zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę a urlop wypoczynkowy i zwolnienie na poszukiwanie pracy w okresie wypowiedzenia	328
11.4. Niewypracowanie przez pracownika wymiaru czasu pracy w związku z rozwiązaniem stosunku pracy w trakcie okresu rozliczeniowego	330
11.5. Wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy przysługujące pracownikowi przywróconemu do pracy	332
ROZDZIAŁ 12. Odprawy	339
12.1. Zasady ogólne dotyczące naliczania odpraw	339
12.2. Odprawa emerytalna i rentowa	342
12.3. Odprawa pośmiertna	349
12.4. Odprawa z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika	353
12.4.1. Zasady ogólne dotyczące rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	353
12.4.2. Zasady wypłaty odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracowników	360
12.5. Odprawa w związku z wygaśnięciem mandatu (art. 75 k.p.)	364
12.5.1. Zasady ogólne dotyczące stosunku pracy z wyboru – regulacja kodeksowa	364
12.5.2. Wypłata odprawy pieniężnej w związku z wygaśnięciem mandatu	368
ROZDZIAŁ 13. Odszkodowania należne ze stosunku pracy	371
13.1. Zasady ogólne dotyczące naliczania odszkodowań ze stosunku pracy.	371
13.2. Odszkodowanie z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia (art. 36 ¹ § 1 k.p.)	376
13.3. Odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę z naruszeniem przepisów (art. 47 ¹ , art. 50 § 1 i 4, art. 58 i 60 k.p.)	379
13.3.1. Odszkodowania z tytułu bezzasadnego lub bezprawnego rozwiązania w trybie wypowiedzenia umowy o pracę (art. 47 ¹ oraz art. 50 § 1 i 4 k.p.)	379
13.3.2. Odszkodowanie dla pracownika w przypadku naruszenia przepisów o rozwiązywaniu umów bez wypowiedzenia (art. 58 i 60 k.p.)	384
13.4. Odszkodowanie dla pracownika z tytułu rozwiązania umowy o pracę z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika (art. 55 § 1 ¹ k.p.) oraz odszkodowanie dla pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia (art. 61 ¹ k.p.)	388
13.4.1. Odszkodowanie dla pracownika z tytułu rozwiązania umowy o pracę z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika	388
13.4.2. Odszkodowanie dla pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia	390
13.5. Odszkodowanie z tytułu wygaśnięcia umowy z powodu śmierci pracodawcy (art. 63 ² k.p.)	393
13.6. Odszkodowanie z tytułu niewydania lub wydania niewłaściwego świadectwa pracy (art. 99 k.p.)	395
13.6.1. Zasady ogólne dotyczące wydania świadectwa pracy	395
13.6.2. Zasady naliczania odszkodowania z tytułu niewydania lub wydania niewłaściwego świadectwa pracy	398
13.7. Odszkodowanie dla pracownika młodocianego w przypadku braku możliwości zapewnienia innej pracy niezagrażającej jego zdrowiu (art. 201 § 1 k.p.)	402
13.7.1. Zasady ogólne dotyczące zatrudniania pracowników młodocianych	402
13.7.2. Zasady wypłaty odszkodowania dla młodocianego	406

ROZDZIAŁ 14. Obligatoryjne zwolnienia pracownika od pracy i zasady ich wynagradzania . . .	409
14.1. Zwolnienia od pracy na podstawie przepisów Kodeksu pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia	409
14.2. Zwolnienia od pracy wynikające z przepisów wydanych na podstawie art. 298 ² k.p. z zachowaniem prawa do wynagrodzenia	413
14.3. Zwolnienie od pracy wynikające z przepisów wydanych na podstawie art. 298 ² k.p. bez zachowania prawa do wynagrodzenia	416
ROZDZIAŁ 15. Przeniesienie pracownika do innej pracy a obowiązek naliczenia i wypłaty dodatku wyrównawczego	421
15.1. Okoliczności uzasadniające nabycie prawa do dodatku wyrównawczego	421
15.1.1. Dodatek wyrównawczy należny na podstawie art. 179 § 4 k.p.	423
15.1.2. Dodatek wyrównawczy należny na podstawie art. 230 § 2 k.p.	427
15.1.3. Dodatek wyrównawczy należny na podstawie art. 231 k.p.	432
15.1.4. Dodatek wyrównawczy należny na podstawie art. 5 ust. 6 ustawy o zwolnieniach z przyczyn nie dotyczących pracowników	435
15.1.5. Dodatek wyrównawczy należny na podstawie art. 10 ust. 4 ustawy o zwolnieniach z przyczyn nie dotyczących pracowników	435
15.2. Naliczanie dodatku wyrównawczego.	436
ROZDZIAŁ 16. Wynagrodzenie za urlop szkoleniowy oraz za czas niewykonywania pracy w związku z podnoszeniem przez pracownika kwalifikacji zawodowych.	443
16.1. Wynagrodzenie za urlop szkoleniowy, w przypadku gdy pracownik otrzymuje wyłącznie stałe składniki wynagrodzenia	455
16.2. Wynagrodzenie za urlop szkoleniowy, w przypadku gdy pracownik otrzymuje również zmienne składniki wynagrodzenia	456
16.3. Wynagrodzenie za urlop szkoleniowy i wypoczynkowy w jednym miesiącu	458
ROZDZIAŁ 17. Nagroda jubileuszowa	461
ROZDZIAŁ 18. Dodatkowe wynagrodzenie roczne	471
18.1. Uprawnieni do dodatkowego wynagrodzenia rocznego	471
18.2. Okres uprawniający do dodatkowego wynagrodzenia rocznego	473
18.3. Naliczenie i wypłata dodatkowego wynagrodzenia rocznego.	478
ROZDZIAŁ 19. Ekwiwalenty pieniężne za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego przez pracowników oraz za pranie odzieży roboczej	483
19.1. Ogólne zasady dotyczące wyposażania pracowników w odzież i obuwie robocze	483
19.2. Używanie przez pracowników własnej odzieży i obuwia roboczego i wypłata ekwiwalentu	488
19.3. Pranie oraz konserwacja odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalent za pranie	489
ROZDZIAŁ 20. Należności z tytułu podróży służbowych	493
20.1. Pojęcie podróży służbowej oraz ogólne zasady rozliczania	493
20.1.1. Pojęcie podróży służbowej a miejsce świadczenia pracy	495
20.2. Należności z tytułu krajowej podróży służbowej.	502
20.2.1. Dieta z tytułu krajowej podróży służbowej.	502
20.2.2. Koszty przejazdu	505
20.2.3. Koszty noclegu	506
20.2.4. Dojazd środkami komunikacji miejscowej	506
20.2.5. Inne udokumentowane wydatki	507
20.2.6. Rozliczenie kosztów krajowej podróży służbowej	507
20.3. Należności z tytułu zagranicznej podróży służbowej	509
20.3.1. Część krajowa zagranicznej podróży służbowej.	510
20.3.2. Dieta z tytułu podróży zagranicznej	512
20.3.3. Koszty przejazdu	519

20.3.4. Zwrot kosztów noclegu	519
20.3.5. Ryczałt na dojazdy	525
20.3.6. Inne udokumentowane wydatki	525
20.3.7. Zaliczka i rozliczenie zagranicznej podróży służbowej	526
20.4. Należności z tytułu podróży służbowej a podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie społeczne	530
ROZDZIAŁ 21. Zasady ochrony wynagrodzenia za pracę przed potrąceniami	533
21.1. Zasady ogólne dotyczące potrąceń z wynagrodzenia za pracę	533
21.2. Potrącenia ustawowe niewymagające zgody pracownika	541
21.2.1. Potrącenia w ramach postępowania egzekucyjnego	541
21.2.2. Świadczenia alimentacyjne potrącane z wynagrodzenia z pominięciem postępowania egzekucyjnego	545
21.2.3. Zasady dokonywania potrąceń	546
21.2.4. Dokonywanie potrąceń z wynagrodzenia chorobowego oraz zasiłków chorobowych	555
21.3. Potrącenia dobrowolne (za zgodą pracownika)	558
21.4. Potrącenia z należności za pracę na podstawie umów cywilnoprawnych	564
ROZDZIAŁ 22. Odpowiedzialność materialna pracowników	567
22.1. Zasady ogólne dotyczące odpowiedzialności materialnej pracowników	567
22.2. Przyczynienie się pracodawcy lub osoby trzeciej do powstania lub zwiększenia szkody	571
22.3. Wyrządzenie szkody przez kilku pracowników	572
22.4. Szkoła w mieniu osoby trzeciej	574
22.5. Odszkodowanie z tytułu odpowiedzialności materialnej	576
22.6. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	582
22.7. Wspólna odpowiedzialność materialna za mienie powierzone pracownikowi	589
22.8. Dopuszczalność pozakodeksowych form zabezpieczenia pracodawców na wypadek wyrządzenia szkody przez pracownika	597
22.8.1. Kary umowne	598
22.8.2. Weksle in blanco	599
ROZDZIAŁ 23. Zakaz konkurencji	603
23.1. Umowne określenie zakazu konkurencji podczas trwania stosunku pracy	603
23.2. Dochodzenie od pracownika wyrównania szkody	608
23.3. Obowiązujący zakaz konkurencji po ustaniu stosunku pracy	609
23.4. Rozwiązanie umowy o zakazie konkurencji a ustanie zakazu konkurencji dotyczącego okresu po zakończeniu stosunku pracy	616
23.5. Odpowiedzialność pracownika za naruszenie zakazu konkurencji po ustaniu stosunku pracy	620
23.6. Zakaz konkurencji przewidziany w odrębnych przepisach	621
ROZDZIAŁ 24. Dokumentacja naliczania i wypłaty świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy	625
24.1. Obowiązek prowadzenia dokumentacji pracowniczej	625
24.2. Ochrona danych osobowych	625
24.3. Wymóg pisemności	626
24.4. Forma prowadzenia dokumentacji pracowniczej	627
24.5. Przechowywanie dokumentacji pracowniczej	631
24.6. Brak dokumentacji zatrudnienia lub jej niekompletność	635
24.7. Kontrola dokumentacji pracowniczej przez pracownika	636
24.8. Elementy indywidualnej dokumentacji płacowej pracownika	637
24.8.1. Karta przychodów	637
24.8.2. Karta wynagrodzeń	640
24.8.3. Karta pracy	640

24.8.4. Lista płac	645
24.8.5. Zaświadczenie o zarobkach	649
24.8.6. Zaświadczenie o zarobkach wydawane na prośbę pracownika w celu okazania podmiotom trzecim	650
Wykaz aktów prawnych	655
Wykaz tabel	663
Wykaz wzorów	665